

25. maj 2022

Kære Social- og ældreminister Astrid Krag

Mange tak for din anerkendende og opmuntrende tale til værestederne i forbindelse med Konference for Væresteder om Housing First 10. marts 2022. Din tale blev modtaget med stor klapsalve.

Konferencen indledtes med et teoretisk oplæg om Housing First efterfulgt af en fortælling fra et værested om et målrettet arbejde med at hjælpe mennesker ud af hjemløshed. En værestedsbruger fortalte, hvordan værestedet havde været afgørende for, at han var kommet ud af hjemløsheden og nu kan blive i egen bolig. En anden fortalte, hvordan han i sin tid som aktiv stofmisbruger og hjemløs var blevet givet hjælp til basal overlevelse gennem væresteder. Deltagerne havde dernæst en drøftelse ud fra deres lokale erfaringer om hjemløshedsbekæmpelse.

Til slut gav deltagerne input til dette brev til ministeren ud fra nedenstående spørgsmål. Med et brev ønsker vi at tydeliggøre værestedernes bidrag til Housing First.

1. Hvad er jeres indsats mod hjemløshed?

Hos værestederne er det omsorgen for mennesket, der driver medarbejdere og frivillige. I første omgang handler det om at stille et varmt lokale til rådighed med tilbud om nærvær og fællesskab, mad, kaffe, tørt tøj og et bad. Den basale hjælp tilbydes enhver, der måtte trænge. Værestederne er et af de få steder, hvor mennesket tages imod uden visitering.

Værestedets lønnede og frivillige medarbejdere udgør ofte de faste brugeres netværk. Derfor ligger det værestederne på sinde at være nærværende, omsorgsfulde, forstående og hjælpsomme. Værestederne er med til at bryde en ensomhed, som mange brugere lever i. De har ofte været uden opbyggende fællesskaber i flere år, og dermed er det en uventet og længselsfuld gave, at nogen oprigtigt viser dem interesse og inkluderer dem i et fællesskab.

Værestederne værdsætter borgernes forskellighed, sådan at de mennesker, som ellers betegnes som skæve eksistenser, bliver set ud fra et resourceperspektiv. Herved gives den enkelte håb og kan udvikle tro på sig selv i forhold til sin recoveryproces. Værestederne er medvirkende til, at mennesker blomstrer og får større tro på sig selv.

HousingFirstDanmark
Niels Finsensvej 20
7100 Vejle

T: 2968 9668/3025 3862
kontakt@housingfirstdanmark.dk

CVR 41821833

housingfirstdanmark.dk
mentaltouch.dk

Ofte bor værestedsbrugere under dårlige forhold eller lever i hjemløshed. Væresteder hjælper borgere til kontakt med boligselskaber og andre udlejere. De hjælper bl.a. med at ansøge kommunen om nødvendig økonomisk hjælp i forbindelse med en flytning.

Mennesker, som henvender sig på væresteder, har ofte vanskeligt ved at betjene bl.a. MitID, netbank og e-Boks. De har ikke nogen, som kan træde til med hjælp. De har ofte ikke tillid til myndigheder eller banker. Derfor stiller væresteder computere, personlig rådgivning og direkte hjælp til rådighed, sådan at borgeres nødvendige dokumenter kan blive behandlet. Dokumenter kan være svære at læse, og værestedsmedarbejdere bliver derfor ofte opsøgt af brugere for at få læst, forklaret og forstået dokumenterne.

Dokumenterne indeholder ofte et budskab om, at borgeren skal handle. Dette kan være ifm. borgerens forpligtelser ved overførselsindkomst, boligforhold, retssag, gæld eller andet. Borgeren vil ofte skulle kontakte en bank eller myndighed. Generelt kan sådanne kontakter være noget af det mest utrygge, som værestedsbrugere ved. De er bange for konsekvenserne af et sådant møde, og de er bange for de mennesker, som bestrider myndighedsfunktionen. De er nervøse for, at myndighederne vil træffe beslutninger, som medfører, at de bliver endnu dårligere stillet økonomisk eller fratages nogle rettigheder eller indsatser.

Værestederne har her en betydelig opgave i at forsøge at berolige borgeren. Borgeren bliver forberedt på, hvilke forskellige scenarier det kommende møde kan medføre. I mange tilfælde finder værestedsmedarbejdere det nødvendigt, at borgeren ledsages til mødet, men det er desværre langt fra altid muligt. Ved mødet med fx en sagsbehandler oplever værestedsmedarbejderen at have to funktioner. Den ene er at være bisidder og berolige borgeren. Den anden er at være formidler mellem de to parter. Værestedsmedarbejdere forklarer, at de anser sig selv for at være tolk. De skaber forståelse mellem det faglige, juridiske forvaltningssprog og borgerens mere enkle hverdagsprog. Værestedsmedarbejderen anser det for nødvendigt at hjælpe borgeren med at forklare sin situation på en sådan måde, at myndighedspersonen får indblik i, hvordan borgeren har det, og hvordan borgeren dermed kan føle sig forstået og få en oplevelse af, at myndighedspersonen ønsker at hjælpe vedkommende.

Værestedsbrugerne har ofte flere psykosociale udfordringer, som kan gøre, at de ikke har tilstrækkelig struktur på hverdagens aftaler og forpligtelser. Dermed kan der nemt opstå akutte problemer, som skal løses i forhold til samarbejdet med myndigheder, netværk eller behandlingssystemet

angående psykiatri eller rusmiddelafhængighed. Værestedets medarbejdere bliver typisk dem, som borgerne i sådanne tilfælde tyer til for at få en hjælp.

Mange akutte problemer har sammenhæng med en usammenhængende økonomi. Væresteder kan hjælpe borgere med at lægge budget og hjælper dem til kontakt med bank om betalingservice eller med kommune om administration, sådan at de faste udgifter bliver betalt forud for et rådighedsbeløb.

Mange mennesker, som kommer på væresteder, er, foruden de ofte meget svære psykosociale udfordringer, fysisk medtaget. Pga. mange andre udfordringer bemærker den enkelte ikke altid sine smerter eller skavanker. De kan være vant til, at deres fysiske funktion er nedsat. Værestedsmedarbejdere screener hurtigt, når en borger ser syg ud eller fx mangler sårbehandling. Borgeren hjælpes i sådanne tilfælde med at få lægehjælp. Ikke sjældent viser det sig, at det er på høje tid, at vedkommende får en sundhedsindsats.

2. Hvad er jeres del af Housing First?

Konferencedeltagerne fortæller, at med viden om Housing First får værestedsmedarbejdere mulighed for at gøre sig gældende i indsatsen. For det første bliver de i stand til at forklare borgeren, hvad Housing First er. For det andet kan værestedsmedarbejdere hjælpe borgere til kontakt med visitationen til kommuners Housing First, og for det tredje kan værestedet arbejde for at blive en synlig del af kommunens Housing First.

Hvis væresteder inddrages i borgeres Housing First, ved de, hvilke planer og indsatser der er sat i gang vedrørende den enkelte borger i hjemløshedsindsatsen. Derved kan værestedsmedarbejderen støtte borgeren. Værestedet kan være bindeled til de øvrige aktører i den fælles hjemløshedsindsats vedrørende den enkelte. På denne måde styrkes forebyggelsen, og risikoen for ny hjemløshed mindskes.

Værestedet har ofte en vedvarende relation med jævnlig kontakt til dets brugere. Det giver værestedsmedarbejderen en tydelig forståelse for borgerens behov og ønsker. En værestedsmedarbejder kan have den indledende drøftelse med borgeren og motivere til henvendelser til relevante myndigheder, sociale indsatser og behandlingstiltag. I forlængelse heraf kan værestedet minde borgeren om aftaler og fortsætte motiveringen af borgeren til forandring henimod recovery. Værestedet bidrager til en helhedsorienteret Housing First-indsats.

Værestederne blev ved konferencen opmærksomme på, at de i højere grad kan være initiativtagere til et styrket Housing First-samarbejde med

kommunerne både på det organisatoriske plan og vedrørende borgerforløb. Konferencedeltagerne gav bud på, hvordan man lokalt kan henvende sig til kommunen og fortælle om muligheden for at være en Housing First-medspiller.

3. Hvordan kan I arbejde sammen med kommunerne og herbergerne?

Værestederne tilbyder at være tydeligt behjælpelige, når en borger flytter til nærområdet efter at have været i hjemløshed. Værestederne vil gerne invitere kommunerne og herberger til at foreslå borgerne, at der rettes henvendelse til værestedet, sådan at værestedet kan medvirke til, at borgeren hurtigt får skabt et lokalt netværk.

Hvis kommuner har vanskeligt ved at opstarte et bostøtteforløb, enten fordi kommunen mangler medarbejdere, eller borgeren kan være vanskelig at få kontakt med, er kommunerne velkomne til at forespørge væresteder, om de er uddannet i Housing First-bostøttemetoder og i så fald kan tildeles opgaven i henhold til serviceloven § 85.

Værestederne tilbyder samtidig at samarbejde med borgere og kommuner om den rehabilitering, som er planlagt typisk på baggrund af serviceloven § 141. Rehabiliteringstiltag kan ske ved borgerens deltagelse i værestedets aktiviteter.

Værestederne deltager gerne i rehabiliteringsmøder, hvor repræsentanter fra forskellige social- og behandlingsindsatser samles med borgeren og drøfter en sammenhængende indsats. Værestederne efterspørger at blive inviteret til flere af disse møder, sådan at de har mulighed for at støtte borgeren og hjælpe vedkommende til at holde fast i den fælles plan.

Nogle væresteder er forankret med gode kontakter til foreninger, organisationer og virksomheder i det lokale civilsamfund og har erfaring med at hjælpe borgere til at gøre brug af Socialt frikort. Samtidig er de behjælpelige med at inddrage borgere i frivilligt arbejde i for eksempel genbrugsbutikker.

Værestederne anser sig selv for at være vigtige aktører i borgernes sociale inklusion og tilbyder at være tydeligere medspillere, både når det gælder netværk, aktiviteter og beskæftigelse.

Ved boliganvisning er det vigtigt, at kommunen er opmærksom på boligens beliggenhed i forhold til det nærmeste værested. For at få en god overgang til egen bolig er det oftest nødvendigt, at borgeren kan indgå i fællesskab, få omsorg og hjælp, og det er, hvad værestedet tilbyder. At blive fast

tilknyttet fællesskabet i værestedet er derfor medvirkende til, at borgeren bliver i egen bolig.

4. Hvad vil I foreslå ministeren?

Værestederne er kendte for at have opmærksomheden rettet mod det enkelte menneske. Det ligger ikke altid værestederne nært at være talerør udadtil gennem medier eller politisk. Men der er et behov for, at værestederne kommer mere på den politiske dagsorden. Der er et ønske om, at du som minister kan være med til, at værestederne inddrages mere aktivt i Housing First i Socialstyrelsens arbejde angående hjemløshedsindsatsen.

Det kunne være godt at få skriftligt præciseret, hvad der allerede er værestedernes opgave i hjemløshedsbekæmpelsen, og hvad man kunne forestille sig, at værestederne kan gøre mere af.

I forlængelse af Socialstyrelsens eksisterende faglige anbefalinger er det vigtigt, at kommuner og herberger bliver meget mere bevidste om at medtænke og inddrage væresteder. Væresteder oplever ikke at være medtænkt som selvfølgelig medspillere. Dette er en skam! Værestedernes oplevelse er, at deres indsats i forhold til den enkelte borger, er afgørende for, at mange kan komme ud af hjemløshed og forblive ude af hjemløshed.

Mange kommuner har venteliste på bostøtte, og dermed kan borgere bo i egen bolig op mod flere måneder, før en bostøtte er bevilget eller en kommunal bostøttemedarbejder er ledig. Ikke sjældent medvirker denne manglende logistik til, at borgere hurtigt må opgive egen bolig og vende tilbage til hjemløshed. Andre gange etableres bostøtten, men borgeren har svært ved at turde samarbejde med bostøttemedarbejderen ud fra borgernes angst for fremmede og det ukendte.

Der er behov for, at bostøttemedarbejdere og lignende vejledes i at samarbejde med værestedet, sådan at de ved fælles indsats kan lykkes med at hjælpe borgere i deres videre recoveryproces med basis i egen bolig.

Kommuner bruger generelt megen tid på at opbygge et samarbejde med de borgere, som kommer på værestederne. Borgerne vil gerne samarbejde men har vanskeligt ved det. Det vil være godt, om flere kommuner afholder møder med borgere i værestedernes lokaler fremfor i kommunale bygninger.

Nogle væresteder er vidne til, at borgere rammes af hjemløshed i forlængelse af fraflytning fra boligblokke, som nedrives ud fra den politiske aftale om forebyggelse af parallelsamfund. Det er godt, om man kan have endnu

mere for øje, om borgere, der opsiges fra de såkaldte ghettoboliger, kan få anden bolig ud fra deres betalingsevne.

Regeringen har tidligere drøftet muligheden for en helhedslov. Et sådant tiltag vil værestederne bakke op om. Foruden sammenhæng mellem bolig og socialindsats kan der være behov for en samordning mellem den sociale indsats og behandling efter sundhedsloven angående alkohol, psykiatri og somatik. Derudover forestiller værestederne sig, at Housing First kan fremmes, hvis der samtidig kommer en tydeligere sammenhæng mellem serviceloven og lov om aktiv beskæftigelsesindsats. Det er oftest svært for mennesker i hjemløshed at forholde sig til beskæftigelse, forud for at der er ophold i egen bolig og rette bostøtte er etableret.

Nogle væresteder er organiseret i sammenhæng med et herberg. Det er der gode erfaringer med, da herberget introducerer borgeren til værestedet forud for fraflytning fra herberget, og dermed kender borgeren medarbejdere og frivillige i værestedet allerede forud for ophold i eget hjem.

Den første tid i egen bolig kan være svær for en borger, og ikke sjældent er der nogen, som søger til det kendte herberg eller værested med henblik på ophold for natten. Døgnvarmestuerne bekræfter, at der er brug for deres tilbud til uforpligtende natophold for de borgere, som kortvarigt kan anses for at være i kategorien funktionel hjemløse.

Mange borgere, som tager ophold i henhold til serviceloven § 110, vælger et herberg, som er geografisk på afstand af deres hjemkommune. Såfremt en borger kunne flytte i bolig i nærheden af herberget, ville Housing First i mange flere tilfælde kunne gøre sig gældende. Borgerne har brug for det netværk, de har opbygget på herberget og ved det lokale værested, samtidig med at de har svært ved at se mulighed for en recoveryproces, hvis de flytter tilbage til det kendte miljø i hjemkommunen. Det, der her har en hæmmende effekt, er lovgivningen om mellemkommunal refusion (Bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kap. 3).

Ved konferencens afslutning fik værestedsbrugeren Jan Skov ordet og vil til socialministeren gerne sige: ”Det handler om liv! Når man er hjemløs, er man på kanten af livet. Værestederne er med til at holde mennesker i live.”

På konferencen deltog omkring 50 ledere, medarbejdere og frivillige fra

- Blå Kors Danmark, Herning
- Blå Kors Danmark, Hjørring
- Blå Kors Danmark, Aabenraa
- Horsens Kommune
- Kalundborg Kommune
- KFUMs Sociale Arbejde, Varde
- Kirkens Korshær, Fredericia
- Kirkens Korshær, Randers
- Kirkens Korshær, Sønderborg
- Kirkens Korshær, Aalborg
- Middelfart Kommune
- Randers Kommune
- Røde Kors, Løgstør

Brevet er skrevet af

- Dorthe Maagaard, Blå Kors Danmark, Herning
- Hanne Møller Laurson, Kalundborg Kommune
- Lenette Nielsen, Kirkens Korshær, Aalborg
- Lone Tang, Kirkens Korshær, Fredericia
- Kirsten Metha-Marie Trans, HousingFirstDanmark
- Kresten Reuss Kragh-Schmidt, HousingFirstDanmark

Der var på konferencen et programpunkt, hvor deltagerne gav input til dette brev. På baggrund af inputtene er brevet skrevet, men indholdet er brevskriverens ansvar. Denne fremgangsmåde blev aftalt på konferencen.